

Aare Saal: ooperilaulja on

Intervjuu

Vilma Rauniste
vilma@meiemaa.ee

Bariton **Aare Saaliga** on intervjuerijal kokkupuuteid olnud rohkem, kui teiste siinsete staaridega – tutvus ulatub lausa poole sajandi taha. 50 aastat tagasi sattusin elama Ojasoo tänava kortermajja, kus kõrvalsektsioonis elasid Heino ja Helgi Saal oma laste Anne, Aare ja Tarmoga.

Kahest esimesest on saanud oma ala tippasemel kunstnikud, noorim Tarmo töötab Sakamaal arvutispetsialistina.

Sellal “kõndis” Aare oma kolmandat eluaastat ja tema laululõõritusi õues veel kuulda ei olnud, aga hea meenutada ikkagi. Hilisematest aastatest meenuvad kohtumised Karja kirikus Hendrik Krummle pühendatud mälestuskontserdil, samas kirikus festivalil Helisevad Saaremaa Orelid, Kuressaare kultuurikeskuses laulja 50. juubelikontserdil... Paar nädalat tagasi sai mehe võimsat baritoni taas kuulda ja imetletud Karja kirikus, ka seekord Vaike Kiige poolt algatatud klassikalise muusika festivali raames. Seal algaski “töö” intervjuu suunas, ära kasutades aega, mil Aare kodusaaarel puhkust veedab.

Pikk, ligi kahetunnine jutuvestmine toimus kolmapäeva pärastlõunal väga erilises olukorras – haigla erakorralise vastuvõtu ukse taga. Öhtuhämaruses oli suvekodus toimetava mehe silma vigastanud sireli puitunud õieraag ja ta lootis saada abi, sest silmaarstile pääsemisega on Kuressaares puhkuse ajal veelgi keerulisem kui muul ajal.

Kui ooteaeg oli veninud ligi kahele tunnile ja abivajajaid kanderamudega muudkui toodi, intervjuumaterjalgi juba kokku saadud, märkas abiotsija, et silm paranes ka arstilepääsu oodates, abiks muidugi apteegist saadud tilgad. Siit soovitus rakked oleval haiglapersonalile edaspidiseks – hoolimatu mulje ärähoidmiseks piisab pikalt ukse taga oodanud inimeste informeerimisest ja abivajajate rahustamisest. Kui väljusime, sisenes kanderamul veel üks noor tüdruk, kes loomulikult kohest arstilepääsu vajas.

Aare, kas te lapsena kujutasite ette, et teist saab ooperilaulja? Tavaliselt unistavad väikesed poisid autojuhiks või lenduriks saamisest.

Ei kujutanud. Ei oskagi praegu öelda, kelleks saada tahtsin. Kuid laulu kasuks saan niipalju öelda, et vanaisa juures maal, Laimjalas Kapra külas koeraga koos ringi joostes ja puu otsa ronides sain seal üle küla lorilaule laulda. Need olid mul kõik peas, mida sai valju häälega lauldud. Linnas oleks selline asi olnud mõeldamatu.

Vanaisal oli ka uhke Itaalia bajaan, ostetud 1930-ndatel. Kui esimene Eesti aeg õitsele lõi, oli paljudele oluline koju mingi pill osta. Küllap ta mingeid lugusid ka mängis, minu kuules üsna vähe. Olin sellal umbes kümneaastane poisiklutt ja maal oli miljon huvitavat asja – kolhoosi loomad ja palju muud. Aga oma pilli andis ta

mulle proovimiseks küll ja nii ma seda õppisin. Bajaanimängimine on seega vanaisalt. Kui selle praegugi kätte võtan, on bassid ja kogu heli nii mahlane ja ilus, et võtan meelsamini kätte bajaani kui akordioni.

Lapsepõlves tuli ka muusikakool, mida õppisite?

Kuressaare lastemuusikakoolis õppisin akordioni eriala, kuid kohe ma kooli ei lõpetanud. Arvasin, et milleks mul seda vaja on, oskasin juba pilli mängida. Alles keskkooliastmes lõpetasin muusikakooli, võtsin lisaks veel ka klaveritunde. Siis tuli juba keskkooli lõpetamine ja otsustamine, mis edasi saab.

Millal tuli teadmine, et just lauljaks õppida?

Tegelikult oli see keskkooli lõpetamisel, kui tuli valik teha. Häält oli, kooris sai lauldud, pilli mängisin, mingitel sündmustel tegin ka vahel natuke häält... Aga ega ma kohe Tallinna konservatooriumi laulu eriala ettevalmistuskursustele sõandanud minna. Kuna mul meeldis ka näidelda, mõtlesin proovida sisse saada lavakasse, paraku sel aastal sisseastumist ei toimunud. Nii jäi üle astuda konservatooriumi ettevalmistuse osakonda. Ju see pidi nii minema.

“Lauljate, eriti ooperilauljate puhul on kogu korpus pill, mida tuleb pidevalt timmida ja treenida, et õiged registrid ja helid välja tuleksid.”

Kuna pedagoog oli tugev ja laulmine mulle meeldis, avastasid siis ka iseennast. Mõtlesin, et mis see laulja muud on – ta on ise pill. Kui muusikud häälestavad oma pille, et nendel oskusi treenida, siis lauljate, eriti ooperilauljate puhul on kogu korpus pill, mida tuleb pidevalt timmida ja treenida, et õiged registrid ja helid välja tulevad. Olen siiani teatriartist, kus laulmine ja näitlemine on ühendatud, ehkki on ka kontserte ja muid esinemisi.

Ja enam lavakasse ei proovinud?

Ju siis nende kahe aastaga hakkas laulmine nii meeldima, et võtsin kätte ja sain konservatooriumi sisse. Mul vedas, mu õpetajaks sai Tartust pärit Ivo Kuusk, Hendrik Krummi kaasaegne. Muide, temal on ka Saaremaal, Orissaare lähedal, suvekodu.

Ta oli väga tugev õpetaja, kes pani mu ooperilaulu tehnikale korraliku aluse. Hiljem on töö ja rollide käigus tulnud palju juurde õppida. Tegelikult lõpetasin laulueriala magistriõppe alles 2014. aastal, vahepeal tegin karjääri.

Kui paljusid rolle olete laulnud-mänginud?

Umbes poolsada, ooperirollide kõrval ka opereti- ja muusikalirole.

Siis saate ka öelda kui ilus ja ühtaegu valus on ooperilaulja elu tegelikult.

Algul on kindlasti ilu rohkem. Aga on ka riske, kui teed endale liiga ja mõnda aega ei saa üldse esineda. Laulja vormis- ja terveolek on igäühe enda asi, kuid alati ei ole see nii. Kevadperioodil kimbutavad ka lauljaid viirushaigused. Mul on pea igal kevadel olnud etendus, mis on tulnud teisele anda, kähiseva häälega ju ei saa lavale minna. Aga sügavamaid valusid tuleb ka ette, kui keegi kaotab näiteks hääle. Või suhted ja töö.

Ooperilaulja ei ole iseenda tööandja. Fortuuna pole samuti kõigile ühtviisi helde. On olemas agentuurid, kes valivad. Arvan, et see, mis Ain Angeriga toimus, on suurepärase. Tema tüüp, suurus, hääle ja muusika, mida ta laulab – kõik on ju super. Kuid mul on ka oma salakirg

Rääkige neist, kas salakire all mõtlesitegi karjääri?

Olen käinud ooperite-operetide kõrvalt Napolis romansse laulmas. See romansi-maailm on nii suur. Romansse kirjutati juba sadu aastaid tagasi, neid on palju rohkem ja ilusamaidki, kui minu teada 1950-ndatel Eestisse jõudis. Kui käin Napolis ja saan neid seal laulda, siis vanemad soliidsed daamid on väga “sillas” ja valmis isegi “lapsendama”. Mida veel tahta – aplaus on artistile parim. Saan ka ooperietendusel aplause, kuid mingil hetkel tunnen, et olen ühte teatrisse võib-olla natuke liiga kauaks kinni jäänud. Aga mis siis teha, kui tee läheb kitsamaks, on sügavust juurde vaja.

Kas mingi roll on südame lähedasem või on kõik tege-laskujud nagu oma lapsed ja ühtviisi armsad?

Kõik ei ole võrdsed. Paljudele meeldivad G. Verdi ooperirollid, ka mulle. Aga ma ei saa mõelda minna ka G. Rossinist. Kui Rossini on rohkem koomilise ooperi viljeleja olnud ja Verdi tõsise, siis olen saanud esitada mõlemat maskipoolt, kurba ja rõõmsat. Kuid rollide saamine oleneb ka hääleliigist. Kui mul oleks väga lüüriline hääle, siis Verdi rollid oleksid ilmselt jäänud mul kättesaamatuks. Kümme aastat tagasi olin Verdi “Nabucco” nimerolliis dramaatiline ja vihane Nebukadnetsar, kes Jeruusalemma

Kuressaares sirgunud ooperilaulja Aare Saali kontol on 25 aastat laulmist ja abielu, enam kui 50 ooperirolli

Perepilt tütar Melissa gümnaasiumi lõpetamisest.

F. Lehar “Löbus lesk”, nimiosas Hanna (Tiiu Luu) duetti laulmas austajaga Danilo (Aare Saal).